

Betreft: Gevraagd advies concept Privacyprotocol maatschappelijke ondersteuning Leiden 2015, versie 18 juni 2015
Uitgebracht d.d. 30 juli 2015 door de Adviesraad WMO Leiden

1. Inleiding

Het onderwerp bescherming van de persoonlijke levenssfeer (privacy) en het gemeentelijk beleid hierover is voor de Adviesraad WMO zeer belangrijk, omdat het direct de cliënten en hun (mantel)verzorgenden raakt. In eerdere gesprekken met de gemeente over de sociale wijkteams hebben wij dit reeds aangegeven. De Adviesraad heeft bij het uitblijven van duidelijkheid over de invulling van het beleid hierover d.d. 27 juni 2014 een ongevraagd advies uitgebracht. De reactie van het college op dit advies was niet volledig, zodat op 11 februari 2015 in een vergadering van de Adviesraad de projectleider sociale wijkteams een toelichting heeft gegeven. In dit gesprek gaf de Adviesraad ook aanbevelingen ten aanzien van de uitvoering van het privacybeleid. Op 6 juli jl. ontving de Adviesraad het concept Privacyprotocol. Omdat in deze conceptversie een aantal onderwerpen voor de Adviesraad onduidelijk zijn of ontbreken volgen hieronder onze opmerkingen.

2. Algemeen

- 2.1 De kwaliteit van het privacybeleid is afhankelijk van de uitvoering. In dit protocol staat niet genoemd hoe het college de kwaliteit waarborgt.
- 2.1.1. De Adviesraad adviseert in de tekst of de toelichting duidelijk te beschrijven hoe de kwaliteit wordt gewaarborgd en hoe de cliënten hierbij worden betrokken. Bijvoorbeeld manier en termijnen van evaluatie.
- 2.1.2. Het eerdere advies van de Adviesraad een (onafhankelijke) aandachtsfunctionaris privacy aan te stellen die het beleid en de uitvoering kritisch volgt en eventueel tijdig kan optreden is onverminderd van toepassing.
- 2.1.3 De Adviesraad adviseert een systeem te hanteren waarbij de cliënt zijn gegevens kan inzien en ook kan zien wie zijn persoonlijke gegevens heeft geraadpleegd.
- 2.1.4 Waar kan de cliënt terecht als hij klachten heeft over de uitvoering? Advies: neem een passage hierover op in de toelichting en in de communicatie naar cliënten.
- 2.1.5 In het stuk wordt gemist wat de relatie is van bijv. een wijkagent tot het wijkteam en wat dat betekent voor de uitwisseling van persoonsgegevens. De Adviesraad adviseert hierover in de toelichting een passage op te nemen.
- 2.2 In het stuk wordt ervan uitgegaan dat de cliënt wilsbekwaam is. In de praktijk kan het ook gaan om dementerenden of verstandelijk gehandicapten. Het is de Adviesraad onduidelijk hoe dan wordt omgegaan met de gevraagde toestemming. De Adviesraad adviseert in de toelichting dit duidelijk te beschrijven.
- 2.3 Cliënt en betrokkene: Uit dit stuk wordt niet duidelijk wat precies het verschil is en wanneer deze twee samenvallen. De Adviesraad adviseert in de toelichting aan de hand van voorbeelden dit te illustreren.
- 2.4 De Adviesraad adviseert een laagdrempelige begrijpelijke versie van dit protocol voor cliënten op te stellen. Vanuit cliëntperspectief zorgt de voorliggende versie voor onduidelijkheid door zijn gedetailleerdheid.

3. Artikelsgewijs

- 3.1.1 Begripsbepalingen: Het is de Adviesraad niet duidelijk hoe bepaald wordt wat onder de bijzondere persoonsgegevens valt. Zo begrijpt de Adviesraad niet wat het belang is

- van het registreren van een lidmaatschap of vakvereniging. De Adviesraad adviseert het college toe te lichten waarop deze selectie gebaseerd is.
- 3.1.2 Artikel 1, toelichting: Het uitgangspunt dat toestemming ondubbelzinnig moet zijn, terwijl ‘in gedrag’ de toestemming tot uitdrukking kan worden gebracht lijkt niet met elkaar verenigbaar. De Adviesraad adviseert hier duidelijkheid in te scheppen.
- 3.2.1 Artikel 3 en paragraaf 5, Geheimhoudingsplicht van het algemene deel van de toelichting vindt de Adviesraad dubieus. Daar staat in feite dat er hulpverleners zijn die op basis van de WGBO (art. 7:457 BW) en/of de Wet BIG tot geheimhouding verplicht zijn en dat deze hulpverleners niet zonder toestemming van de patiënt gegevens aan derden mogen verstrekken, maar dat dat in het kader van de Wmo toch zal gebeuren omdat dan sprake is van een verplichting die is gebaseerd op een wettelijke bepaling. (Overigens: waarom zou je dan eigenlijk nog om toestemming vragen, als je die toch niet nodig hebt?) De Adviesraad vindt deze redenering niet overtuigend. In de eerste plaats hebben hulpverleners uit de beroepen zoals bedoeld in art. 3 van de Wet BIG (o.a. artsen, verloskundigen, gz-psychologen, psychotherapeuten) een verschoningsrecht (dat ‘boven’ een wettelijke bepaling gaat die gewone burgers verplicht tot het doen van mededelingen) en bovendien kan hun optreden als professional worden getoetst door de tuchtrechter, die – naar verwachting van de Adviesraad – niet zo maar akkoord zal gaan met de redenering zoals die blijkt uit deze alinea. De Adviesraad adviseert duidelijkheid te scheppen in deze kwestie. Want wat is de toestemming van een cliënt waard wanneer de gegevens toch verstrekt worden?
- 3.2.2 Artikel 3, lid 2. De Adviesraad adviseert uit te leggen wat een gerechtvaardigd belang is. Dit wordt niet duidelijk uit de tekst.
- 3.3 Artikel 6, tabel verwerking persoonsgegevens. Deze tabel roept meer vragen op dan dat het een duidelijk overzicht geeft. Bijv. waarom is een bankrekeningnummer nodig? Valt antropometrie onder de algemene of bijzondere persoonsgegevens? De Adviesraad adviseert deze tabel aan te passen of een ander schema te maken dat wel helder is.
- 3.4 In artikel 8 staat ‘afkomst’ waar volgens de Adviesraad ‘herkomst’ wordt bedoeld. Hetzelfde geldt voor de tekst in de Toelichting. Advies: consistent de tekst aanpassen naar ‘herkomst’.
- 3.5 Artikel 9 lid 1, d. De Adviesraad adviseert nader toe te lichten wat ‘dringende en gewichtige redenen’ zijn, door het geven van uitleg en het noemen van voorbeelden. De Adviesraad wil weten of verstrekking zonder toestemming alleen mogelijk is indien aan beide voorwaarden is voldaan (zowel dringend als gewichtig) of ook mogelijk is indien aan één van beide voorwaarden is voldaan (hetzij dringend, hetzij gewichtig). En in het verlengde daarvan: hoe verhouden dringend en gewichtig zich tot elkaar? Welke redenen zijn wel dringend maar niet gewichtig – en andersom.
- 3.6 Artikel 11: De Adviesraad adviseert in de toelichting een voorbeeld te willen geven van ‘de ander’. Om wie kan het gaan?
- 3.7 De toelichting op artikel 14 en 15, strategische en tactische BIG scheidt geen duidelijkheid. De Adviesraad adviseert door middel van een heldere uitleg deze varianten te concretiseren.
- 3.8 Artikel 16. Een regeling voor onbevoegde kennisneming van gegevens wordt gemist. Hoe wordt gewaarborgd dat een bevoegde kennis neemt van gegevens die hij niet zou mogen inzien (bijv. gegevens van een cliënt van een ander wijkteam of een cliënt van het eigen wijkteam met wie hij niets te maken heeft). Geeft artikel 16 hiervoor alleen normen of zijn er ook fysieke belemmeringen om kennis te nemen van gegevens waarvoor geen autorisatie is verleend? Zijn er binnen een SWT of een

andere werkeenheden verschillende typen autorisatie en zo ja, wie zorgt er dan voor dat personen met een beperktere autorisatie niet gebruik maken van de ruimere bevoegdheden van een collega? Is er een kans dat zoiets aan het licht komt, wordt er (steekproefsgewijs) toezicht uitgeoefend, zijn er instructies/procedures voor in- en uitloggen, zodat niet iemand in de bestanden kan neuzen opdat het systeem nog 'open' staat nadat een collega heeft ingelogd, zijn er sancties op overtreding? De Adviesraad adviseert hiervoor een regeling op te stellen en als die er al is, deze kenbaar te maken in dit protocol.

4. Tot slot

Dit privacyprotocol heeft veel elementen die vertrouwd zijn en min of meer rechtstreeks uit de Wet Bescherming Persoonsgegevens voortvloeien. Daarover heeft de Adviesraad geen opmerkingen. De Adviesraad ziet een reactie van het college met belangstelling tegemoet.

*Adviesraad WMO Leiden
30 juli 2015*